

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО**

Кафедра сімейної медицини ФПДО

МЕТОДИЧНІ РОЗРОБКИ

СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

**ДЛЯ СЛУХАЧІВ ЦИКЛУ ТЕМАТИЧНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ
“ВИБРАНІ ПИТАННЯ КАРДІОЛОГІЇ”**

Львів – 2022

УДК 616.12(075):378

М 545

Рекомендовано методичною комісією факультету післядипломної освіти
Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького
Протокол № 3 від 30 червня 2022 р.

МЕТОДИЧНІ РОЗРОБКИ ПІДГОТУВАЛИ:
викладачі кафедри сімейної медицини ФПДО

Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

д.мед.н., професор	Соломенчук Т.М.
к.мед.н., в.о.доц.	Смалюх О.В.
д.мед.н., професор	Скибчик В.А.
д.мед.н., професор	Світлик Г.В.
к.мед.н., доцент	Капустинський О.О.
к.мед.н., доцент	Слаба Н.А.
к.мед.н., доцент	Макар О.Р.
к.мед.н., доцент	Копчак Л.М.
к.мед.н., доцент	Заремба О.В.
к.мед.н., доцент	Беш Д.І.
к.мед.н., доцент	Склярова О.Є.
к.мед.н., доцент	Кисіль О.Ю.
к.мед.н., в.о.доц.	Голик О.М.
к.мед.н., в.о.доц.	Федечко М.Й.
к.мед.н., в.о.доц.	Процько В.В.
к.мед.н., асистент	Білавка І.В.
к.мед.н., асистент	Тишко Л.О.
к.мед.н., асистент	Юзич І.А.
к.мед.н., асистент	Чнгрян Г.В.
к.мед.н., асистент	Галькевич М.П.
к.мед.н., асистент	Рак Н.О.
асистент	Климкович О.Ю.
асистент	Лабінська О.Є.
асистент	Прокоша М.І.
асистент	Луцька В.Л.
асистент	Кузь Н.Б.

Рецензенти:

Завідувач кафедри терапії № 1, медичної діагностики та гематології і трансфузіології
ФПДО ЛНМУ імені Данила Галицького, д.мед.н., професор **Скляров Є.Я.**;

Завідувач кафедри менеджменту в охороні здоров'я, фармакотерапії і клінічної фармації
ЛНМУ імені Данила Галицького, д.мед.н., професор **Зіменковський А.Б.**

Відповідальні за випуск:

Т.в.о. першого проректора з науково-педагогічної роботи к.біол.н., доцент

І.І.СОЛОНИНКО

Декан факультету післядипломної освіти, доцент **О.Є. СІЧКОРІЗ**

УДК 616.12(075):378

© Соломенчук Т.М., 2022

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

1	Аналіз нормальної ЕКГ
2	Синкопальні стани
3	Набуті вади серця
4	Кардіоміопатії. Міокардити
5	Тромбоемболія легеневої артерії
6	Серцево-судинні захворювання і вагітність
7	Метаболічний синдром і цукровий діабет в практиці кардіолога
8	Хронічний коронарний синдром: діагностичні критерії, стенокардія
9	Фібриляція та тріпотіння передсердь
10	Сучасні підходи до лікування COVID-19: протокол надання медичної допомоги пацієнтам з коронавірусною хворобою

Тема. АНАЛІЗ НОРМАЛЬНОЇ ЕКГ

Мета і завдання

Вдосконалити знання з клінічної ЕКГ та інтерпретації результатів дослідження в нормі.

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення, кабінет ЕКГ.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, тематичні електрокардіограми, набір тестових завдань та ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда, "круглий стіл".

Навчальні питання:

1. Основні відведення ЕКГ.
2. Послідовність аналізу ЕКГ.
3. Визначення ритму.
4. Визначення частоти скорочень серця.
5. Встановлення вольтажу зубців ЕКГ.
6. Визначення електричної осі серця.
7. Встановлення перехідної зони.
8. Визначення кута альфа.
9. Ознаки порушень, процесів реполяризації.
10. Характеристика зубців, інтервалів та сегментів ЕКГ.
11. Формулювання висновку за даними ЕКГ.
12. Методика формулювання заключення.

Практичні навички

Знати послідовність аналізу, характеристику зубців, інтервалів та сегментів ЕКГ. Вміти самостійно проводити аналіз ЕКГ та формулювати заключення.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. Скибчик В.А., Скибчик Я.В. Клінічна електрокардіографія для професіоналів. – Львів : Видавець Марченко Т. В., 2021. – 568 с.
2. Скибчик В.А., Скибчик Я.В. Електрокардіографічна діагностика і лікування в невідкладній кардіології. – Видання 3-є, виправлене. – Львів : Видавець Марченко Т.В., 2021. – 164с.
3. Швед М.І. Основи практичної електрокардіографії / М.І. Швед, М.В. Гребеник // ТернопільТДМУ Укрмедкнига, 2021. – 128 с.
4. Функціональна діагностика / за ред. О. Жарінова, Ю. Іваніва, В. Куця. – К.: Четверта хвиля, 2021. – 784 с.
5. Хемптон Д. Основи ЕКГ= The ECG Made Easy : пер. 9-го англ. вид.: двомовне вид.: укр., англ. / Джон Хемптон ; наук. ред. пер. Нестор Середюк ; пер. з англ. Олексія Скакуна. – К. : ВСВ "Медицина", 2020. – 248 с.
6. Шумаков В.О., Тацук В.К. Електрокардіографія. Основи діагностики : монографія. – К.: Четверта хвиля, 2014. – 248 с.
7. Жарінов О.Й., Куць В.О., Верезніков Г.П., Серова О.Д. Практикум з електрокардіографії. – Львів: Видавництво МС, 2014. – 268с.
8. Goldberger's clinical electrocardiography : a simplified approach / Ary L. Goldberger, Zachary D. Goldberger, Alexei Shvilkin.—8th ed. – 233р.

Тема. СИНКОПАЛЬНІ СТАНИ

Мета і завдання

Поглибити знання з класифікації, критеріїв діагностики та надання невідкладної допомоги при синкопальних станах.

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, історії хвороби, тематичні електрокардіограми, набір тестових завдань та ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда, "мозковий штурм".

Навчальні питання:

1. Визначення поняття "синкопе", "пресинкопе".
2. Поширення синкопальних станів у популяції.
3. Патолофізіологія синкопе.
4. Захворювання, які асоціюються з синкопе.
5. Класифікації синкопальних станів.
6. Діагностичні критерії синкопе.
7. Первинне обстеження пацієнта з синкопе.
8. Уточнення причини синкопе.
9. Синкопе, зумовлене ураженням серця (кардіоваскулярне).
10. Стратифікація ризику серцево-судинної події або РС у хворих з синкопе.
11. Загальні засади лікування пацієнтів з синкопе.
12. Лікування нейрорефлекторного синкопе.
13. Лікування ортостатичної гіпотензії.
14. Лікування синкопе, зумовленого аритміями.
15. Невідкладні заходи за непритомності.
16. Прогноз при синкопе.

Практичні навички

Знати критерії діагностики та основні принципи надання невідкладної допомоги при синкопальних станах.

Вміти діагностувати різні синкопальні стани. Оволодіти навичками в наданні невідкладної допомоги при синкопальних станах.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога: національний підручник для лікарів-слухачів післядипломної освіти, лікарів-інтернів і студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / І. С. Зозуля [та ін.]; за ред. І.С. Зозулі. - 3-є вид., переробл. і допов. - Київ : Медицина, 2017. - 958 с. : іл, табл.*
2. *Зозуля І.С. Синкопальні стани: клінічна картина, діагностика, невідкладна допомога / І.С. Зозуля, А.І. Зозуля // Гострі та невідкладні стани у практиці лікаря. – 2015. – № 3-4. – С. 5-8.*
3. *Руководство ESC по ведению пациентов с синкопе (2018): краткий обзор положений. –Medicine review. – 2018. – № 3(50) – С.6-11.*
4. *Скибчик В. А., Соломенчук Т. М. Практичні аспекти сучасної кардіології. Видання доповнене. Львів: Мс, 2019. — 424 с.*
5. *Заремба Є.Х., Кияк Ю.Г., Бабиніна Л.Я. та ін. Кардіологія для сімейних лікарів: навчальний посібник / за ред. Є.Х. Заремби. – К.: 2011. – 532 с.*
6. *2018 ESC Guideline for the diagnosis and management of syncope. The Task Force for the*

diagnosis and management of syncope of the European Society of Cardiology (ESC). Developed with the special contribution of the European Heart Rhythm Association (EHRA). European Heart Journal (2018)00, 1-69.

Тема. НАБУТІ ВАДИ СЕРЦЯ

Мета і завдання

Вдосконалити знання з етіології, клініки, діагностики, лікування при набутих вадах серця. Вивчити основні сучасні методи первинної і вторинної профілактики набутих вад серця.

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, історії хвороби, тематичні електрокардіограми, рентгенограми, набір тестових завдань та ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда, "круглий стіл".

Навчальні питання:

1. Мітральний стеноз.
2. Недостатність мітрального клапана.
3. Складна мітральна вада.
4. Стеноз гирла аорти.
5. Недостатність аортального клапана.
6. Складна аортальна вада.
7. Вади тристулкового клапана.
8. Багатоклапанні вади серця.
9. Особливості ведення пацієнтів, які перенесли хірургічне втручання.
10. Диспансерне спостереження за хворими з набутими вадами серця та їх реабілітація.
11. Ведення пацієнтів з вадами серця при екстракардіальних хірургічних втручаннях.
12. Критерії відбору хворих для оперативного втручання.
13. Доопераційна підготовка та післяопераційна підтримуюча терапія хворих з набутими вадами серця.
14. Реабілітація хворих з оперованими та неоперованими набутими вадами.
15. Експертиза працездатності.

Практичні навички

Знати критерії діагностики та принципи лікування при набутих вадах серця.

Вміти діагностувати набуті вади серця. Оволодіти сучасними методами лікування і профілактики набутих вад серця.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. В.М. Коваленко. *Ревматичні хвороби. Класифікація, стандарти діагностики та лікування.* Київ. 2021:399.
2. Приступа Л.Н., Фадєєва Г.А. *Ревматологія. Навчальний посібник.* – Суми: Сумський державний університет, 2019. – 235 с.
3. *Внутрішні хвороби. Підручник заснований на принципах доказової медицини 2018/19 [Текст] / ред. А. Яремчук-Качмарчик.* - Краків : Практ. медицина, 2018. - 1632 с.
4. Свінціцький А.С. *Діагностика та лікування ревматичних захворювань: навчальний посібник.* – Медкнига, 2017. – 372 с.
5. *Функціональна діагностика / за ред. О. Жарінова, Ю. Іваніва, В. Куця.* – К.: Четверта хвиля, 2021. – 784 с.
6. *Внутрішня медицина: Посібник.* – Ч. II. Кардіологія, ревматологія, нефрологія, загальні питання внутрішньої медицини/ За редакцією проф. Станіславчука М.А. Вінниця, ТОВ «Вінницька міська друкарня». 2014. – 468 с.

7. Національний підручник з ревматології / В. М. Коваленко, Н. М. Шуба, В. К. Казимирко[та ін.] ; за ред. В. М. Коваленка, Н. М. Шуби. – К. : Моріон, 2013. – 671 с.
8. Anthony F., Carol L. Harrison's Rheumatology, Fourth Edition (Harrison's Specialty). – 2016. – 368 p.
9. Brian F.M. Rheumatology, an issue of medical clinics of North America (The Clinics: Internal Medicine) Kindle Editio. – 2021. – 400 p.
10. Vahanian A., Beyersdorf F., Praz F. et al. ESC/EACTS Scientific Document Group, 2021 ESC/EACTS Guidelines for the management of valvular heart disease: Developed by the Task Force for the management of valvular heart disease of the European Society of Cardiology (ESC) and the European Association for Cardio-Thoracic Surgery (EACTS), European Heart Journal, Volume 43, Issue 7, 14 February 2022, Pages 561–632, <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehab395>

Тема. КАРДІОМІОПАТІЇ. МІОКАРДИТИ

Мета і завдання

Удосконалити знання з етіології, патогенезу, клініки, діагностики та лікування кардіоміопатій та міокардитів.

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, історії хвороби, набір тестових завдань та ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда, "круглий стіл".

Навчальні питання:

1. Сучасна класифікація кардіоміопатій.
2. Дилатаційна кардіоміопатія: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
3. Гіпертрофічна кардіоміопатія: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
4. Рестриктивна кардіоміопатія: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
5. Аритмогенна кардіоміопатія правого шлуночка: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
6. Кардіоміопатії відомої етіології та некласифіковані.
7. Визначення поняття міокардитів.
8. Етіологія та патогенез міокардитів.
9. Класифікація міокардитів за етіологічними чинниками, перебігом.
10. Інфекційні міокардити.
11. Алергічні міокардити.
12. Токсичні міокардити.
13. Клінічні ознаки міокардитів.
14. Діагностичні критерії міокардитів.
15. Диференціальна діагностика міокардитів.
16. Сучасні принципи лікування міокардитів.
17. Сучасні погляди на профілактику міокардитів.

Практичні навички

Знати критерії діагностики кардіоміопатій.

Вміти розпізнати кардіоміопатію при різних захворюваннях і патологічних станах. Вміти розпізнати захворювання міокарда, сформулювати діагноз.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. Скибчик В.А., Скибчик Я.В. Клінічна електрокардіографія для професіоналів. – Львів : Видавець Марченко Т. В., 2021. – 568 с.

2. *Функціональна діагностика / за ред. О. Жарінова, Ю. Іваніва, В. Куця. – К.: Четверта хвиля, 2021. – 784 с.*
3. *Скибчик В. А., Соломенчук Т. М. Практичні аспекти сучасної кардіології. Видання 2, доповнене.— Львів: Мс, 2019. — 424 с.*
4. *Внутрішні хвороби. Підручник заснований на принципах доказової медицини 2018/19 / ред. А. Яремчук-Качмарчик. - Краків : Практ. медицина, 2018. - 1632с.*
5. *Серцево-судинні захворювання. Класифікація, стандарти діагностики та лікування / Всеукр. асоц. кардіологів ; За ред. В. М. Коваленка [та ін.]. - 3-тє вид., переробл. і допов. - Київ: Моріон, 2018. - 223 с.*
6. *Elliott P. M., Anastasakis A., Borger M. A. et al. The task force for the diagnosis and management of hypertrophic cardiomyopathy of the European society of cardiology (ESC): 2014 ESC guidelines on diagnosis and management of hypertrophic cardiomyopathy // Eur. Heart J. — 2014. — Vol. 35. — P. 2733 — 2779.*

Тема. ТРОМБОЕМБОЛІЯ ЛЕГЕНЕВОЇ АРТЕРІЇ

Мета і завдання

Удосконалити знання з етіології, клініки, принципів діагностики та лікування ТЕЛА.

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, історії хвороби, набір результатів лабораторних та інструментальних методів дослідження при тромбоемболії легеневої артерії, набір тестових завдань та ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда, "круглий стіл".

Навчальні питання:

1. Визначення тромбоемболії легеневої артерії.
2. Етіологія та патогенез тромбоемболії легеневої артерії.
3. Клінічні симптоми тромбоемболії легеневої артерії.
4. Оцінка клінічної імовірності ТЕЛА (шкала Wells, Женевська шкала).
5. ЕКГ-ознаки ТЕЛА.
6. Діагностичний алгоритм для пацієнтів з високим ризиком ТЕЛА (із шоком або гіпотонією).
7. Діагностичний алгоритм для пацієнтів із невисоким ризиком ТЕЛА (без шоку або гіпотонії).
8. Клінічний перебіг ТЕЛА.
9. Варіанти клінічного перебігу ТЕЛА.
10. Диференціальна діагностика ТЕЛА.
11. Формулювання діагнозу ТЕЛА.
12. Принципи лікування ТЕЛА.

Практичні навички

Знати особливості клініки, принципи діагностики та лікування ТЕЛА.

Вміти своєчасно розпізнати тромбоемболію легеневої артерії та призначати лікування.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Діагностика та лікування гострої тромбоемболії легеневої артерії. Витяг із рекомендацій (2016). О.М. Пархоменко, К.М. Амосова, Г.В. Дзяк та ін. Клінічні випадки та сценарії у невідкладній кардіології, 2019. – С. 128-132.*
2. *Скибчик В. А., Соломенчук Т. М. Практичні аспекти сучасної кардіології. Видання 2, доповнене.— Львів: Мс, 2019. — 424 с.*

3. *Тромбоемболія легеневої артерії. Клінічна настанова, заснована на доказах / За ред. Нетяженко В.З. та ін. – Київ, 2016. – 103 с.*
4. *Скибчик В.А., Скибчик Я.В. Клінічна електрокардіографія для професіоналів. – Львів : Видавець Марченко Т. В., 2021. – 568 с.*
5. *Скибчик В.А, Скибчик Я.В. Електрокардіографічна діагностика і лікування в невідкладній кардіології. – Видання 3-є, виправлене. – Львів : Видавець Марченко Т. В., 2021. – 164с.*
6. *Настанова з кардіології / За ред. В.М. Коваленка. – Київ: Моріон, 2009. – 1368 с.*
7. *2014 ESC Guidelines on the diagnosis and management of acute pulmonary embolism: The Task Force for the Diagnosis and Management of Acute Pulmonary Embolism of the European Society of Cardiology (ESC) / S.V. Konstantinides, A. Torbicki, G. Agnelli et al. European Heart Journal, 2014. – Vol. 35, Issue 43, P. 3033–3080.*
8. *2019 ESC Guidelines for the diagnosis and management of acute pulmonary embolism developed in collaboration with the European Respiratory Society (ERS) / Task Force Members: S.V. Konstantinides, G. Meyer, C. Becattini, et al. European Respiratory Journal, 2019, 1901647.*

Тема. СЕРЦЕВО-СУДИННІ ЗАХВОРЮВАННЯ ТА ВАГІТНІСТЬ

Мета і завдання

Вдосконалити знання особливостей клінічних проявів перебігу, діагностики, прогнозу і лікування захворювань серцево-судинної системи у вагітних.

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення.

Час - 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, історії хвороби, тематичні електрокардіограми, набір результатів лабораторних та інструментальних методів дослідження при вагітності, набір тестових завдань та ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда, "круглий стіл".

Навчальні питання:

1. Епідеміологія серцево-судинних захворювань (ССЗ) при вагітності.
2. Фізіологічні зміни під час вагітності.
3. Методи діагностики ССЗ у вагітних.
4. Класифікація ВООЗ (mWHO) ризику розвитку ССЗ у вагітних.
5. Тактика спостереження за вагітними відповідно до ризику розвитку материнської смертності або ускладнень.
6. Рекомендації допомоги вагітним з кардіологічною патологією.
7. Набуті вади серця і вагітність.
8. Вроджені вади серця і вагітність.
9. Артеріальна гіпертензія і вагітність:
  - класифікація артеріальної гіпертензії при вагітності;
  - медикаментозне лікування АГ при вагітності.
10. Артеріальна гіпотонія і вагітність.
11. Хвороби міокарду, ендокардити, і перикардити у вагітних.
12. Перипартальна кардіоміопатія.
13. ІХС та гострий коронарний синдром і вагітність.
14. Ведення вагітних при ТЕЛА
15. Профілактика венозної тромбоемболії.
16. Аритмії і вагітність:
  - екстрасистолія;
  - суправентрикулярні тахікардії;
  - фібриляція перелсердь;
  - шлуночкова тахікардія;

- порушення провідності серця;
- 17. Вагітність у хворих, які перенесли оперативне втручання на серці.
- 18. Використання лікарських препаратів у вагітних із ССЗ.
- 19. Пологи і штучне переривання вагітності при захворювання серця.

Практичні навички

Знати причини, клінічні прояви, класифікацію, діагностику, диференційну діагностику, методи лікування ССЗ у вагітних.

Вміти діагностувати різноманітні серцево-судинні захворювання у вагітних, вміти консультувати та проводити відповідне лікування.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Внутрішні хвороби. Підручник заснований на принципах доказової медицини 2018/19 [Текст] / ред. А. Яремчук-Качмарчик. - Краків : Практ. медицина, 2018. - 1632 с.*
2. *Сердечно-сосудистые заболевания и беременность / Под редакцией В.И.Целуйко. -Киев, 2011,- 176 с.*
3. *Денисюк В.І., Мороз В.М., Денисюк О.В. Аритмії та блокади серця: 30-річний науково-практичний досвід вивчення порушень ритму серця з урахуванням рекомендацій доказової медицини; Практичне керівництво / Київ: Центр ДЗК, 2017 – 560 с.*
4. *Заремба Є.Х., Кияк Ю.Г., Бабиніна Л.Я. та ін. Кардіологія для сімейних лікарів: навчальний посібник / за ред. Є.Х. Заремби. – К.: 2011. – 532 с.*
5. *Скибчик В. А., Соломенчук Т. М. Практичні аспекти сучасної кардіології. Видання 2, доповнене.— Львів: Мс, 2019. — 424 с.*
6. *Настанова з кардіології / за редакцією В.М. Коваленка. – К.: Мопіон, 2009. - 1368 с.*
7. *Vera Regitz-Zagrosek, Jolien W Roos-Hesselink, Johann Bauersachs et al. ESC Scientific Document Group, 2018 ESC Guidelines for the management of cardiovascular diseases during pregnancy: The Task Force for the Management of Cardiovascular Diseases during Pregnancy of the European Society of Cardiology (ESC), European Heart Journal, Volume 39, Issue 34, 07 September 2018, Pages 3165–3241, <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehy340>*

Тема. МЕТАБОЛІЧНИЙ СИНДРОМ І ЦУКРОВИЙ ДІАБЕТ В ПРАКТИЦІ КАРДІОЛОГА

Мета і завдання

Удосконалити знання з особливостей ведення кардіологічних пацієнтів з метаболічним синдромом і цукровим діабетом.

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, історії хвороби, набір тестових завдань і ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда, "круглий стіл".

Навчальні питання:

1. Визначення метаболічного синдрому.
2. Чинники ризику метаболічного синдрому.
3. Діагностичні критерії метаболічного синдрому.
4. Загальні принципи лікування пацієнтів з метаболічним синдромом.
5. Профілактика метаболічного синдрому.
6. Немедикаментозні методи лікування метаболічного синдрому.
7. Клінічна діагностика предіабету.
8. Профілактика та лікування предіабету.

9. Класифікація цукрового діабету.
7. Чинники ризику цукрового діабету.
8. Діагностичні критерії цукрового діабету.
9. Лікарські засоби, що використовуються для лікування ЦД.
10. Сучасні алгоритми лікування ЦД.
11. Лікування цукрового діабету у кардіологічних хворих.
10. Первинна профілактика цукрового діабету.
11. Вторинна профілактика цукрового діабету.

Практичні навички

Знати особливості діагностики метаболічного синдрому, предіабету та цукрового діабету в кардіологічних хворих.

Вміти діагностувати метаболічний синдром, предіабет та цукровий діабет у кардіологічних хворих. Вміти обрати лікувальну тактику у пацієнтів з метаболічним синдромом, предіабетом та цукровим діабетом в поєднанні з кардіологічною патологією.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. Свінціцький АС, Гаєвські П. *Внутрішні хвороби. Підручник, заснований на принципах доказової медицини. Практична Медицина. Краків, Польща. 2018/19. – 1632.*
2. *Внутрішні хвороби. Підручник заснований на принципах доказової медицини 2018/19 [Текст] / ред. А. Яремчук-Качмарчик. - Краків : Практ. медицина, 2018. - 1632 с.*
3. Скибчик В. А., Соломенчук Т. М. *Практичні аспекти сучасної кардіології. Видання 2, доповнене.— Львів: Мс, 2019. — 424 с.*
4. *Francesco Cosentino, Peter J Grant, Victor Aboyans et al. ESC Scientific Document Group, 2019 ESC Guidelines on diabetes, pre-diabetes, and cardiovascular diseases developed in collaboration with the EASD: The Task Force for diabetes, pre-diabetes, and cardiovascular diseases of the European Society of Cardiology (ESC) and the European Association for the Study of Diabetes (EASD), European Heart Journal, Volume 41, Issue 2, 7 January 2020, Pages 255–323.*
5. *2016 ESC/EAS Guidelines for the Management of Dyslipidaemias The Task Force for the Management of Dyslipidaemias of the European Society of Cardiology (ESC) and European Atherosclerosis Society (EAS) Developed with the special contribution of the European Association for Cardiovascular Prevention & Rehabilitation (EACPR) / A.L. Catapano, I. Graham, G. De Backer [et al.] // Atherosclerosis.—2016. – Vol. 253. – P. 281–344.*
6. Grundy S.M., Stone N.J., Bailey A.L. et al. (2018) *AHA/ACC/AACVPR/AAPA/ABC/ACPM/ADA/AGS/APhA/ASPC/NLA/PCNA Guideline on the Management of Blood Cholesterol. Circulation. 2019;139:e1082–e1143.*
7. Brenner BM, Cooper ME, de Zeeuw D et al. *RENAAL Study Investigators. Effects of losartan on renal and cardiovascular outcomes in patients with type 2 diabetes and nephropathy. N. Engl. J. Med. 2001;345: 861-869.*

Тема. ХРОНІЧНИЙ КОРОНАРНИЙ СИНДРОМ: ДІАГНОСТИЧНІ КРИТЕРІЇ, СТЕНОКАРДІЯ

Мета і завдання

Удосконалити знання з питань діагностики та особливостей перебігу хронічного коронарного синдрому.

Місце заняття

Навчальна кімната, базові відділення.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, історії хвороби, тематичні електрокардіограми, набір тестових завдань і ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда, "круглий стіл".

Навчальні питання:

1. Етіопатогенез ІХС та клінічні сценарії хронічного коронарного синдрому.
2. Алгоритм діагностики хронічного коронарного синдрому.
3. Клінічна класифікація симптомів при підозрі на стенокардію.
4. Претестова ймовірність діагнозу ІХС.
5. Класифікація тяжкості стенокардії за даними Канадського серцево-судинного товариства.
6. Стенокардія без обструктивного ураження епікардіальних коронарних артерій.
7. Безбольова ішемія міокарда.
8. Оцінка ризику у хворих з хронічним коронарним синдромом.
9. Менеджмент пацієнтів з хронічним коронарним синдромом.
10. Хронічний коронарний синдром та супутні захворювання: нові тенденції за наявності фібриляції передсердь.

Практичні навички

Знати критерії діагностики та особливості перебігу хронічного коронарного синдрому.
Вміти діагностувати хронічний коронарний синдром та визначати лікувальну тактику.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. Скибчик В.А. Електрокардіографічна діагностика і лікування в невідкладній кардіології / В.А. Скибчик, Я.В. Скибчик. – Видання 3-є, виправлене. – Львів: Видавець Марченко Т.В., 2021. – 164 с.
2. Скибчик В.А. Клінічна електрокардіографія для професіоналів / В.А. Скибчик, Я.В. Скибчик. – Видання 2, Львів: Видавець Марченко Т.В., 2021. – 568 с.
3. Мостовий Ю.М. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії / За редакцією проф. Ю.М. Мостового. – Київ: Центр ДЗК, 2020. - 799 с.
4. Жарінова О. Й., Куця В. О. Основи електрокардіографії : навч. посіб. для лікарів-слухачів закл. (ф-тів) післядиплом. освіти / за ред.: О. Й. Жарінова, В. О. Куця. – 4-е вид. переробл. і допов. – Київ: Четверта хвиля, 2020. – 247 с.
5. Коваленко В.М. Внутрішня медицина. Підручник для студентів закладів вищої медичної освіти III-IV рівня акредитації та лікарів післядипломної освіти на основі рекомендацій доказової медицини / За ред. В.М. Коваленка. Укл.: Н.М. Шуба, О.Г. Несукай, О.П. Борткевич. – 3-тє вид. переробл. і доповн. – К.: МОРІОН, 2019. – 960 с.
6. Скибчик В.А. Практичні аспекти сучасної кардіології / В.А. Скибчик, Т.М. Соломенчук. – Видання 2, доповнене. – Львів: Мс, 2019. – 424 с.
7. Долженко М.М. Невідкладна допомога в кардіології. Навчальний посібник / Під редакцією М.М. Долженко. – К. Наукова думка. – 2018. – 412 с.
8. Заремба Є.Х. Кардіологія для сімейних лікарів. Навчальний посібник / Є.Х. Заремба, Ю.Г. Кияк, Л.Я. Бабина та ін. – Київ. – 2011. – 531 с.
9. McDonagh A T. 2021 ESC Guidelines for the diagnosis and treatment of acute and chronic heart failure: Developed by the Task Force for the diagnosis and treatment of acute and chronic heart failure of the European Society of Cardiology (ESC) With the special contribution of the Heart Failure Association (HFA) of the ESC / A T. McDonagh, M. Metra, M. Adamo et al. – European Heart Journal. – 2021. – 42(36). – 3599 – 3726.
10. Collet J.-P. 2020 ESC Guidelines for the management of acute coronary syndromes in patients presenting without persistent ST-segment elevation / J.-P. Collet, H. Thiele, E. Barbato et al. – European Heart Journal. – 42(14). – 1289–1367.
11. Knuuti J. 2019 ESC Guidelines for the diagnosis and management of chronic coronary syndromes: The Task Force for the diagnosis and management of chronic coronary syndromes of the European Society of Cardiology (ESC) / J. Knuuti, W. William, S. Antti et al. – European Heart Journal. – 41(3). – 407–477.

Тема. ФІБРИЛЯЦІЯ ТА ТРІПОТІННЯ ПЕРЕДСЕРДЬ

Мета і завдання

Удосконалити знання з фібриляції і тріпотіння передсердь.

Місце заняття

Навчальна кімната, кардіологічне відділення.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, історії хвороби, тематичні електрокардіограми, набір результатів лабораторних та інструментальних методів дослідження при фібриляції та тріпотінні передсердь, набір тестових завдань та ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда, "круглий стіл".

Навчальні питання

1. Визначення та діагностичні критерії фібриляції передсердь (ФП) та тріпотіння передсердь (ТП)
2. Фактори ризику ФП та ТП.
3. Епідеміологія ФП та ТП.
4. Патофізіологія ФП та ТП.
5. Скринінг ФП та ТП.
6. Класифікація ФП.
7. Класифікація ТП.
8. Клінічний перебіг ФП і ТП.
9. Класи ФП залежно від виразності симптомів за EHRA.
10. Програма діагностики фібриляції (тріпотіння) передсердь
11. Ускладнення ФП та ТП.
12. Ведення пацієнтів: інтегрований шлях ABC.
13. Оцінка ризику інсульту за шкалою CHA2DS2-VASc.
14. Оцінка ризику кровотечі.
15. Абсолютні протипоказання до пероральних антикоагулянтів.
16. Сучасні рекомендації щодо антитромботичної терапії при ФП та ТП.
17. Контроль частоти шлуночкових скорочень в пацієнтів з ФП.
18. Стратегія контролю ритму.
19. Показання до відновлення синусового ритму при ФП
20. Електрична кардіоверсія.
21. Фармакологічна кардіоверсія.
22. Катетерна абляція: покази, техніка проведення, подальше спостереження.
23. Оклюзія вухка лівого передсердя.
24. Довготривала терапія.
25. Корекція факторів ризику у пацієнтів з ФП та ТП.

Практичні навички

Знати класифікації, критерії діагностики та сучасні принципи лікування ФП та ТП.

Вміти діагностувати фібриляцію та тріпотіння передсердь, вміти надати невідкладну допомогу при ФП та ТП.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. Скибчик В.А., Скибчик Я.В. Клінічна електрокардіографія для професіоналів. – Львів : Видавець Марченко Т. В., 2021. – 568 с.
2. Скибчик В.А., Скибчик Я.В. Електрокардіографічна діагностика і лікування в невідкладній кардіології. – Видання 3-є, виправлене. – Львів : Видавець Марченко Т. В., 2021. – 164с.

3. 7. *Функціональна діагностика» Підручник для лікарів –інтернів та лікарів – слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти МОЗ України / За ред. О. Жарінова, Ю. Іваніва, В. Куця. – К., «Четверта хвиля», 2021. – 784 с.*
4. *Скибчик В. А., Соломенчук Т. М. Практичні аспекти сучасної кардіології. Видання 2, доповнене.— Львів: Мс, 2019. — 424 с.*
5. *Основи електрокардіографії. Третє видання, перероблене і доповнене / Ред.: О.Й. Жарінов, В.О. Куць. – Львів: Видавництво МС, 2017. – 240 с.*
6. *Денисюк В.І., Мороз В.М., Денисюк О.В. Аритмії та блокади серця: 30-річний науково практичний досвід вивчення порушень ритму серця з урахуванням рекомендацій доказової медицини; Практичне керівництво / Київ: Центр ДЗК, 2017 – 560 с.*
7. *Антиаритмічна терапія при фібриляції передсердь. Рекомендації Робочої групи з порушень ритму серця Асоціації кардіологів України // К. –2012. –60 с.*
8. *NICE 2021. Atrial fibrillation:diagnosis and management.*
9. *2020 ESC Guidelines for the diagnosis and management of atrial fibrillation developed in collaboration with the European Association for Cardio-Thoracic Surgery (EACTS): The Task Force for the diagnosis and management of atrial fibrillation of the European Society of Cardiology (ESC) Developed with the special contribution of the European Heart Rhythm Association (EHRA) of the ESC/ G.Hindricks, T. Potpara, N. Dagres, E.Arbelo / European Heart Journal, Volume 42, Issue 5, 1 February 2021, Pages 373–498.*
10. *2016 ESC Guidelines for the management of atrial fibrillation developed in collaboration with EACTS European Heart Journal doi:10.1093/eurheartj/ehw210*

Тема. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЛІКУВАННЯ COVID-19: ПРОТОКОЛ НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПАЦІЄНТАМ З КОРОНАВІРУСНОЮ ХВОРОБОЮ

Мета і завдання

Вдосконалити знання з питань етіології, патогенезу, особливостей клінічного перебігу, діагностики та лікування коронавірусної хвороби (COVID-19).

Місце заняття

Навчальна кімната, кардіологічне відділення, відділення інтенсивної терапії.

Час – 2 години

Матеріальне забезпечення

Мультимедійна презентація, історії хвороби, набір результатів лабораторних та інструментальних методів дослідження при коронавірусній хворобі, набір тестових завдань та ситуаційних задач на відповідну тему.

Форма проведення заняття: дискусія, розгорнута бесіда, "круглий стіл".

Навчальні питання:

1. Етіологія та патогенез COVID-19.
2. Клінічний перебіг COVID-19.
3. Ускладнення COVID-19.
4. Діагностика COVID-19.
5. Диференційна діагностика COVID-19.
6. Лікування COVID-19:
  - противірусна/імуномодуюча терапія
  - киснева підтримка, системні кортикостероїди
  - антикоагулянтна терапія
  - антибактеріальна терапія
  - симптоматичне та підтримуюче лікування
7. Профілактика COVID-19.

Практичні навички

Знати особливості клінічного перебігу, діагностики та лікування коронавірусної хвороби (COVID-19).

Вміти обрати лікарську тактику, призначити відповідне етіотропне та патогенетичн лікування пацієнтів з COVID-19.

Самостійна робота

1. Вивчення рекомендованої літератури.
2. Курація тематичних хворих.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Протокол "Надання медичної допомоги для лікування коронавірусної хвороби (COVID-19)" від 30 грудня 2021 року № 2948.*
2. <https://www.dec.gov.ua/mtd/koronavirusna-hvoroba-2019-covid-19/>
3. *World Health Organization (WHO) Off-label use of medicines for COVID-19, 31.03.2020.* <https://www.who.int/news-room/commentaries/detail/off-label-use-of-medicines-for-covid19>.
4. *World Health Organization (WHO). Clinical management of COVID-19, 27.05.2020.* <https://www.who.int/publications-detail/clinical-management-of-covid-19>.
5. *Внутрішня медицина. Підручник для студентів закладів вищої медичної освіти III-IV рівня акредитації та лікарів післядипломної освіти на основі рекомендацій доказової медицини / За ред. В.М. Коваленка. Укл.: Н.М. Шуба, О.Г. Несукай, О.П. Борткевич. – 3-тє вид., переробл. і доповн. – К.: МОРІОН, 2019. – 960с.*
6. <https://phc.org.ua/news/scho-varto-znati-pro-covid-19>.
7. <http://covid19.dec.gov.ua/>.
8. <https://nszu.gov.ua/covid>.